

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	14.12.2006
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.01.2007
Avaldamismärge:	

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadus¹

Vastu võetud 21.10.1998

[RT I 1998, 98, 1575](#)

jõustumine 01.04.1999

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.10.1999	RT I 1999, 84, 762	25.11.1999
17.05.2000	RT I 2000, 40, 254	01.08.2000
14.06.2000	RT I 2000, 58, 376	01.12.2000
17.01.2001	RT I 2001, 16, 68	16.02.2001
06.06.2001	RT I 2001, 58, 352	12.07.2001
terviktekst RT paberandjal	RT I 2001, 68, 407	
05.06.2002	RT I 2002, 53, 336	01.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
20.11.2002	RT I 2002, 102, 599	01.05.2004
18.12.2002	RT I 2003, 4, 21	01.03.2003
15.01.2003	RT I 2003, 13, 65	01.05.2003
14.04.2004	RT I 2004, 28, 189	01.05.2004
14.04.2004	RT I 2004, 30, 208	01.05.2004
09.06.2004	RT I 2004, 53, 369	07.08.2004 , osaliselt 1.01.2005
14.12.2005	RT I 2005, 71, 548	08.01.2006 , osaliselt 1.03.2006
26.01.2006	RT I 2006, 7, 42	04.02.2006
17.05.2006	RT I 2006, 26, 191	01.08.2006
14.06.2006	RT I 2006, 31, 235	01.09.2006
26.10.2006	RT I 2006, 50, 377	14.12.2006

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab välismaalasele Eestist väljasõidukohustuse ning Eestisse sissesõidukeelu kohaldamise alused ja korra ning välismaalase Eestist läbisõidu korra.

(1¹) Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku ning nende perekonnaliikmete suhtes kohaldatakse käesolevat seadust Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud ulatuses, arvestades Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud erisusi.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi. Sissesõidukeelu kohaldamise menetluse suhtes ei rakendata haldusmenetluse seaduses sätestatud.

[[RT I 2006, 50, 377](#)- jõust. 14.12.2006]

§ 1¹. Välismaalane

Välismaalane käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes ei ole Eesti kodanik.
[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 2. Välismaalase Eestis viibimise seaduslikud alused

(1) Eestis viibimiseks peab välismaalasel olema seaduslik alus. Välismaalasel on keelatud viibida Eestis ilma seadusliku aluseta.

(2) Välismaalase Eestis viibimise seaduslikud alused (edaspidi *viibimisalused*) sätestab välismaalaste seadus (RT I 1993, 44, 637; 1999, 50, 548; 54, 582; 71, 686; 88, 808; 101, 900; 2000, 25, 148; 33, 197; 40, 254; 2001, 16, 68; 58, 352).

(3) Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku ning nende perekonnaliikmete Eestis viibimise ja elamise seaduslikud alused (edaspidi *viibimisalused*) sätestab Euroopa Liidu kodaniku seadus.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 3. Väljasõidukohustus

(1) Väljasõidukohustus on välismaalase kohustus Eestist lahkuda, mis tuleneb vahetult seadusest või seaduse alusel antud haldusaktist.

(2) Vahetult seadusest tulenevalt on väljasõiduks kohustatud välismaalane, kelle viibimisalus lõpeb, kui seda ei pikendata, ning välismaalasel ei ole muud viibimisalust.

(3) Seadusest tulenevalt väljasõiduks kohustatud välismaalane peab Eestist lahkuma viibimisaluse kehtivusaja jooksul.

§ 4. Ettekirjutus

(1) Ettekirjutus on haldusakt, millega kohustatakse Eestis viibimisalusetat viibivat välismaalast käesolevas seaduses sätestatud juhtudel ja korras Eestist lahkuma või oma Eestis viibimine seadustama.

(2) Välismaalane on kohustatud täitma ettekirjutuse lühima võimaliku aja jooksul.

§ 5. Väljasaatmine

Väljasaatmine on seaduses sätestatud juhtudel ja korras väljasõidukohustuse sunniviisiline täitmine.

§ 6. Sissesõidukeeld

Sissesõidukeeld on tõkend, mille eesmärk on vältida ebasoovitava välismaalase Eestisse saabumist ja Eestis viibimist.

2. peatükk ETTEKIRJUTUS

§ 7. Lahkumisettekirjutus

(1) Viibimisalusetat Eestis viibivale välismaalasele tehakse ettekirjutus Eestist lahkumiseks (edaspidi *lahkumisettekirjutus*).

(2) Lahkumisettekirjutuses tehakse hoiatus ettekirjutuse täitmata jätmise korral selle sundtäitmise kohta.

(3) Lahkumisettekirjutuse täitmata jätmisel välismaalase poolt tõendatud ja temast sõltumatu mõjuva põhjuse tõttu ei kohaldata sundtäitmist kuni mõjuva põhjuse äralangemiseni. Mõjuvaks põhjuseks ei ole välismaalase viibimisaluse või selle pikendamise taotluse menetlemine.

(4) Lahkumisettekirjutust ei pea tegema välismaalasele, kes lahkub Eestist 7 päeva jooksul pärast viibimisaluse lõppemist.

[RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 8. Lahkumisettekirjutuse sundtäitmise tähtajad

(1) Ilma viibimisalusetat Eestis viibivale välismaalasele tehtud lahkumisettekirjutus kuulub sundtäitmisele alates 7. päevast ettekirjutuse tegemise päevast arvates.

(2) Ilma viibimisalusetä Eestis viibivale välismaalasele, kelle elamisluba on tunnistatud kehtetuks või kelle elamisluba on lõppenud, tehtud lahkumisettekirjutus kuulub sundtäitmisele alates 60. päevast ettekirjutuse tegemise päevast arvates.

(3) Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikule ning nende perekonnaliikmetele tehtud lahkumisettekirjutus kuulub sundtäitmisele Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud tähtajal.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 9. Seadustamisettekirjutus

(1) Ettekirjutus kohustusega taotleda kehtestatud korras elamisluba Eestis viibimise seadustamiseks (edaspidi *seadustamisettekirjutus*) tehakse Eestis viibimisalusetä viibivale välismaalasele, kes:

1) [kehtetu – RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

2) on eesti rahvusest;

3) on asunud Eestisse elama enne 1990. aasta 1. juulit ega ole siit lahkunud elama mõnda teise riiki ning kelle jätkuv Eestis viibimine ei kahjusta Eesti riigi huve.

(2) Seadustamisettekirjutuses tehakse ettekirjutuse täitmata jätmise korral hoiatus välismaalase suhtes sunniraha rakendamise kohta. Hoiatuses märgitakse nõutav sunniraha suurus. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

(3) Seadustamisettekirjutus loetakse täidetuks ka juhul, kui välismaalane Eestist lahkub.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud välismaalasele, kelle elamisloa või selle pikendamise taotlus on menetluses, seadustamisettekirjutust ei tehta kuni tema elamisloa või selle pikendamise taotluse suhtes otsuse tegemiseni.

(5) Seadustamisettekirjutust ei pea tegema välismaalasele, kes lahkub Eestist 7 päeva jooksul pärast viibimisaluse lõppemist.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud välismaalasele tehakse lahkumisettekirjutus, kui see on vajalik avaliku korra, riigi julgeoleku, rahva tervise või kõlbluse kaitse tagamiseks või kuriteo ärahoidmiseks või kui talle keeldutakse elamisloa andmisest või selle pikendamisest või tema elamisluba tunnistatakse kehtetuks. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud välismaalasele tehakse lahkumisettekirjutus, kui see on vajalik riigi julgeoleku kaitsmiseks või kuriteo ärahoidmiseks.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 10. Ettekirjutuse täitmise tagamine

(1) Ettekirjutuse täitmise tagamiseks võib Kodakondsus- ja Migratsiooniamet ettekirjutuses või otsusega välismaalast kohustada järgima järelevalvemeetmeid ning tasuma sunniraha.

(2) Järelevalvemeetmed on:

1) elamine kindlaksmääratud elukohas;

2) ilmumine määratud ajavahemike järel Kodakondsus- ja Migratsiooniametisse registreerimisele;

3) ilmumine Kodakondsus- ja Migratsiooniametisse ettekirjutuse täitmist tagavate asjaolude selgitamisele;

4) Kodakondsus- ja Migratsiooniameti teavitamine oma elukohavahetusest või elukohast pikemast eemalviibimisest;

5) Kodakondsus- ja Migratsiooniameti teavitamine perekonnaseisu muutumisest.

(3) Politseiametnikul ning kodakondsus- ja migratsiooniametnikul on õigus kontrollida välismaalase elamist kindlaksmääratud elukohas.

(4) Sunniraha rakendatakse alates 90. päevast ettekirjutuse tegemise päevast arvates.

(5) Sunniraha rakendatakse asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283) sätestatud korras, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti. Sunniraha võib korduvalt rakendada alates 90. päevast pärast eelmise sunniraha rakendamiseks antud täitekorralduse tegemise päeva.

(6) Piirivalveasutus teavitab Kodakondsus- ja Migratsiooniametit Eestis viibimisalusetä viibinud välismaalase riigist lahkumisest siseministri kehtestatud korras.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 11. Ettekirjutuse tegemise kord

(1) Ettekirjutuse teeb Kodakondsus- ja Migratsiooniamet.

(2) [Kehtetu – RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(3) Ettekirjutuse tegemisel töödeldakse välismaalase kohta järgmisi andmeid:

- 1) isikuandmed;
- 2) Eestisse saabumise asjaolud;
- 3) sotsiaalsed ja perekondlikud sidemed Eestis ning välisriigis;
- 4) ettekirjutuse tegemise aluseks olevad asjaolud;
- 5) elatusvahendite olemasolu.

(3¹) Välismaalasele, kellele keeldutakse elamisloa või elamisõigust andmast või pikendamast, kelle elamisloa tunnistatakse kehtetuks või kelle elamisõigus lõpetatakse, võib teha lahkumissettekirjutuse vastavalt elamisloa või elamisõiguse andmisest või pikendamisest keeldumise, elamisloa kehtetuks tunnistamise või elamisõiguse lõpetamise otsuses, kui välismaalasel ei ole kehtivat lahkumissettekirjutust.

(3²) Enne ettekirjutuse tegemist teavitatakse välismaalast ettekirjutuse tegemisest, andes võimaluse arvamuse ja vastuväidete esitamiseks. Teavitamiskohustus loetakse täidetuks ka juhul, kui teade on edastatud Kodakondsus- ja Migratsiooniametile välismaalase poolt esitatud aadressil.

(4) Vajaduse korral kutsutakse välismaalane ettekirjutuse tegemisele kirjaliku kutsega. Kutse antakse välismaalasele kätte allkirja vastu või edastatakse posti teel väljastusteatega. Kui ettekirjutuse tegemisele kutse saanud välismaalane ei ilmu ettekirjutuse tegemisele, võidakse välismaalase suhtes kohaldada politseiga sundtoomist.

(5) Ettekirjutus vormistatakse kirjalikult, selles märgitakse ettekirjutuse tegemise aeg ja koht, ettekirjutuse teinud ametniku ametinimetus, ees- ja perekonnanimi, välismaalase ees- ja perekonnanimi, sünniaeg ja -koht, isikut tõendava või reisidokumendi väljaandmise kuupäev ja koht, kodakondsus- või asukohariik, elukoht, ettekirjutusega välismaalasele pandud kohustus, hoiatus ettekirjutuse täitmata jätmise tagajärgede kohta, kohaldatavad järelevalvemeetmed, ettekirjutuse tegemise aluseks olevad faktilised asjaolud ja kohaldatavad õigusnormid, samuti viide ettekirjutuse vaidlustamise võimaluste, koha, tähtaja ja korra kohta. Ettekirjutusele kirjutab alla ettekirjutuse teinud ametnik.

(6) Ettekirjutus antakse välismaalasele kätte allkirja vastu või toimetatakse kätte postiga. Ettekirjutus loetakse kättetoimetatuks ka juhul, kui see on edastatud Kodakondsus- ja Migratsiooniametile teada oleval aadressil.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud juhul loetakse ettekirjutus välismaalasele kätte toimetatuks seoses elamisloa või elamisõiguse andmisest või pikendamisest keeldumise, elamisloa kehtetuks tunnistamise või elamisõiguse lõpetamise otsuse teatavaks tegemisega.

(8) Ettekirjutuse tegemise kohta kannab Kodakondsus- ja Migratsiooniamet võimalusel vastavalt siseministri kehtestatud vormile märke välismaalase reisidokumendi, mis on aluseks piiri ületamisel.

(9) Käesoleva seaduse § 10 lõikes 1 nimetatud otsuse tegemisel kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 1-6 sätestatut.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 12. Ettekirjutuse tegemine alaealisele

(1) Kui välismaalasega, kellele tehakse ettekirjutus, viibib Eestis koos tema välismaalasest alaealine laps või eestkostetav (edaspidi *alaealine*), kellel puudub viibimiselus, pannakse vanemale, eestkostjale või muule alaealise eest vastutavale isikule (edaspidi *vanem*) sama ettekirjutusega kohustus korraldada ettekirjutuse täitmine ka alaealise suhtes.

(2) Ilma vanemata Eestis viibivale alaealisele tehakse ettekirjutus ja selle täitmise korraldab eestkostetasutus.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 alaealise kohta sätestatut kohaldatakse ka täisealise piiratud teovõimega isiku suhtes.

[RT I 2002, 53, 336- jõust. 01.07.2002]

§ 13. Ettekirjutuse kehtivus ja vaidlustamine

(1) Ettekirjutus kehtib ettekirjutuse teatavaks tegemise päevast kuni ettekirjutuses välismaalasele pandud kohustuse täitmiseni või Eestis viibimiseluse saamiseni.

(2) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet tunnistab ettekirjutuse kehtetuks ettekirjutuse tegemise aluse äralangemisel.

(3) Ettekirjutuse tegemise või ettekirjutuse täitmise tagamiseks tehtud otsuse peale võib halduskohtumenetluse seadustikus (RT I 1999, 31, 425; 33, õiend; 40, õiend; 96, 846; 2000, 51, 321; 2001, 53, 313; 58, 355) sätestatud korras esitada halduskohtule kaebuse 10 päeva jooksul ettekirjutuse või otsuse teatavaks tegemise päevast arvates.

[RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 13¹. [Välja jäetud – RT I 2001, 58, 352]

3. peatükk

VÄLJASAATMINE JA EESTIST LÄBISÕIT

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 14. Väljasaatmise alused

(1) Välismaalane saadetakse Eestist välja lahkumisettekirjutuse sundtäitmise tähtaja saabumisel.

(2) Enne lahkumisettekirjutuse sundtäitmise tähtaja saabumist või vaidlustamise tähtaja lõppemist või ilma eelneva ettekirjutuseta võib välismaalase välja saata halduskohtu loal, kui see on vajalik avaliku korra, julgeoleku, tervise või kõlbluse kaitse tagamiseks või kuriteo ärahoidmiseks, samuti käesoleva seaduse § 10 lõikes 2 sätestatud järelevalvemeetmete mitteallumisel. Halduskohus annab loa halduskohtumenetluse seadustiku 4. peatükis sätestatud korras.

(3) Ebaseaduslikult Eestisse saabunud välismaalase võib välja saata ilma ettekirjutust tegemata ja halduskohtu loata.

(3¹) Välismaalasesest kinnipeetav, kellel ei ole elamisluba või elamisõigust, saadetakse vabastamise või tingimisi enne tähtaega vabastamise korral Eestist välja ilma ettekirjutust tegemata ja halduskohtu loata.

(3²) Viibimisalusetu viibiva välismaalase, kelle viisaga lubatud viibimisaja või riikide vahel sõlmitud viisavaba liikumise lepingu, muu välislepingu või Vabariigi Valitsuse viisanõudest loobumise otsuse alusel lubatud viisavaba Eestis viibimise aeg on lõppenud, võib välja saata ilma ettekirjutust tegemata ja halduskohtu loata.

(4) Väljasaatmist ei kohaldata, kui:

- 1) ettekirjutus on tühistatud või kehtetuks tunnistatud või kehtivuse kaotanud;
- 2) väljasaatmine on muutunud võimatuks;
- 3) väljasaatmine on käesoleva seaduse kohaselt keelatud.

(5) Väljasaatmine peatatakse:

- 1) kui kohus peatab lahkumisettekirjutuse sundtäitmise;
- 2) käesoleva seaduse § 7 lõikes 3 sätestatud juhul.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 14¹. Dokumendi hoiule võtmine

(1) Viibimisalusetu välismaalase reisidokumendi ja isikut tõendava dokumendi võib politseiametnik, piirivalveametnik või kodakondsus- ja migratsiooniametnik välismaalase lahkumiskohustuse täitmise tagamiseks hoiule võtta.

(2) Dokumendi hoiule võtmisele kohaldatakse isikut tõendavate dokumentide seaduses (RT I 1999, 25, 365; 2000, 25, 148; 26, 150; 40, 254; 86, 550; 2001, 16, 68; 31, 173; 56, 338; 2002, 61, 375; 63, 387; 90, 516; 2003, 13, 65; 15, 87; 78, 527; 2004, 2, 4; 28, 189) sätestatud.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 15. Väljasaatmise otsustamine

(1) Käesoleva seaduse § 14 lõigetes 1–3, 3¹ ja 3² sätestatud väljasaatmise aluse olemasolul peab piirivalveametnik, kodakondsus- ja migratsiooniametnik või politseiametnik välismaalase kinni ja korraldab tema Eestist lahkumise.

(2) Käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 nimetatud juhul esitab halduskohtule taotluse piirivalveametnik, kodakondsus- ja migratsiooniametnik, politseiametnik või kaitsepolitseiametnik.

(3) [Kehtetu – RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

(4) Kodakondsus- ja Migratsiooniamet töötleb väljasaatmise täideviimise tagamiseks välismaalase kohta, kelle suhtes kohaldatakse väljasaatmist (edaspidi *väljasaadetav*), järgmisi andmeid:

- 1) isikuandmed;
- 2) Eestisse saabumise asjaolud;
- 3) sotsiaalsed ja perekondlikud sidemed Eestis ning välisriigis;
- 4) väljasaatmise aluseks olevad asjaolud;

5) elatusvahendite olemasolu.

(5) Väljasaatmist korraldab valitsusasutus edastab siseministri poolt kehtestatud korras Kodakondsus- ja Migratsiooniametile käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud andmed.
[RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 16. Väljasaatmise vaidlustamine

(1) Väljasaatmise võib vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras. Väljasaatmise vaidlustamine ei lükka kohtumenetluse ajaks väljasaatmist edasi.

(2) Pärast ettekirjutuse, mille sundtäitmiseks väljasaatmist kohaldatakse, vaidlustamise tähtaja möödumist ei saa väljasaatmise vaidlustamisel tugineda ettekirjutuse õigusvastasusele.

§ 17. Vastuvõttev riik

(1) Väljasaadetav saadetakse välja riiki, kust ta saabus Eestisse, välismaalase kodakondsusriiki, asukohariiki või kolmanda riigi nõusolekul kolmandasse riiki. Valikuvõimaluse korral lähtutakse väljasaadetava põhjendatud eelistusest, kui see ei takista oluliselt väljasaatmise täideviimist.

(2) [Kehtetu – RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 17¹. Väljasaatmise keeld

(1) Välismaalast ei tohi välja saata riiki, kuhu väljasaatmine võib välismaalase suhtes kaasa tuua inimõiguste ja põhiwabade kaitse konventsiooni (RT II 2000, 11, 57) artiklis 3, ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooni (RT II 1994, 14/15, 44) artiklis 3 nimetatud tagajärje või surmanuhtluse kohaldamise.

(2) Välismaalase väljasaatmine peab olema kooskõlas ÜRO pagulasseisundi konventsiooni (koos 31. jaanuari 1967. aasta pagulasseisundi protokolliga) (RT II 1997, 6, 26) artiklitega 32 ja 33.
[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 18. Väljasaatmise tähtaeg

(1) Väljasaatmine viiakse lõpule 48 tunni jooksul välismaalase kinnipidamisest arvates.

(2) [Kehtetu – RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

(3) Väljasaadetav, kes on kriminaalasjas kahtlustatav, süüdistatav või kohtualune, saadetakse välja 48 tunni jooksul pärast asja menetluse lõpetamist või kohtuotsuse jõustumist. Kohtuotsuse edasikaebamise korral saadetakse väljasaadetav välja 48 tunni jooksul kaebuse tagastamisest või kõrgemalseisva kohtu otsuse jõustumisest arvates. Kuni menetluse lõpetamiseni või otsuse tegemiseni kohaldatakse väljasaadetava suhtes kriminaalmenetluse seadustikus (RT I 2003, 27, 166; 2005, 71, 549) sätestatud tõkendit või paigutatakse ta halduskohtuniku otsuse alusel väljasaatmiskeskusse.

(4) Kui väljasaadetavat karistatakse aresti või vabadusekaotusega või kui väljasaatmisele kuulub välismaalane, kes kannab aresti või vabadusekaotust, viiakse väljasaatmine lõpule 48 tunni jooksul pärast aresti või vabadusekaotuse ärakandmist.
[RT I 2006, 7, 42- jõust. 04.02.2006]

§ 19. Väljasaadetava kinnipidamine ja toimetamine piiripunkti

(1) Kuni väljasaatmise lõpuleviimiseni peetakse välismaalane käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud tähtaegadeks kinni piirivalve, Kodakondsus- ja Migratsiooniameti või politsei ametiruumis, politsei arestimajas või väljasaatmiskeskuses 4. ja 4¹. peatükkides sätestatud kohaldamata.

(2) Halduskohtunik võib pikendada käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud tähtaegu kuni kolme päeva võrra ja anda loa välismaalase kinnipidamiseks nimetatud tähtaja vältel.

(2¹) Väljasaadetava reisidokument ja isikut tõendav dokument võetakse väljasaadetava kinnipidamisel kinnipidamise ajaks hoiule.

(3) Väljasaadetava piiripunkti toimetamise korra ja väljasaatmist täideviivate valitsusasutuste pädevuse käesolevas seaduses sätestatud toimingute sooritamisel kehtestab siseminister.

(4) Väljasaatmise tagamiseks võib selleks pädev politseiametnik, piirivalveametnik või kodakondsus- ja migratsiooniametnik teha märke väljasaatmise kohta välismaalase reisidokumenti. Nimetatud märke vormi kehtestab siseminister.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 19¹. Läbiotsimine väljasaadetava kinnipidamisel

(1) Väljasaadetava kinnipidamisel otsitakse väljasaadetav ja tema isiklikud asjad läbi. Väljasaadetava otsib läbi temaga samast soost ametnik.

(2) Läbiotsimisel leitud dokumendid, raha, väärtasjad ja keelatud asjad võetakse kinnipidamise ajaks hoiule.

(3) Keelatud asjad on esemed või ained, mida ei tohi tsiviilkäibes hoida või mis võivad ohustada väljasaadetavat ennast või teisi isikuid või mille omamine ei ole lubatud piirivalve, Kodakondsus- ja Migratsiooniameti või politsei ametiruumi, politsei arestimaja või väljasaatmiskeskuse sisekorraeeskirjadega.

(4) Esemete ja ainetega, mida ei tohi tsiviilkäibes hoida, toimitakse seaduses ettenähtud korras.

(5) Kinnipidamisel hoiulevõetud asjade kohta koostatakse protokoll.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 19². Relvade ja erivahendite kasutamine väljasaadetava kinnipidamisel ja riigipiirile konvoeerimisel

(1) Väljasaadetava kinnipidamisel või riigipiirile konvoeerimisel võib politseiametnik kasutada füüsilist jõudu, enesekaitse- ja erivahendeid ning relvi väljasaadetava suhtes politseiseaduses (RT 1990, 10, 113; 1991, 10, 152; RT I 1993, 20, 355; 1994, 34, 533; 40, 654; 86/87, 1487; 1995, 62, 1056; 1996, 49, 953; 1998, 50, 753; 51, 756; 2001, 7, 17; 65, 377; 85, 511; 2002, 56, 350; 2003, 20, 116; 81, 544; 2004, 28, 188) sätestatud korras ning piirivalveametnik piirivalveseaduses (RT I 1994, 54, 903; 1995, 62, 1056; 2001, 65, 377; 88, 531; 2002, 42, 267; 57, 354; 2003, 20, 116; 90, 601; 2004, 28, 188) sätestatud korras.

(2) Kodakondsus- ja migratsiooniametnik võib väljasaadetava kinnipidamisel või riigipiirile konvoeerimisel väljasaadetava suhtes kasutada füüsilist jõudu, käesoleva seaduse § 26¹⁷ lõikes 1¹ nimetatud erivahendeid, käeraudu, kumminuia ja gaasirelva, kui väljasaadetav ei allu kodakondsus- ja migratsiooniametniku seaduslikele korraldustele või osutab vastupanu või kui on küllaldaselt alust arvata, et ta võib põgeneda, tekitada kahju teisele isikule või iseendale.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004; 1. 01. 2005]

§ 20. Väljasaatmise toimingud piiripunktis

(1) Piiripunktis kantakse väljasaadetava reisidokumenti märke piiriületuse kohta ning välismaalane suunatakse välisriiki või antakse üle vastuvõtva riigi esindajale.

(2) Väljasaatmise toimingute tegemisel piiripunktis võib juures viibida Eesti Vabariigi ja vastuvõtva riigi piiriesindaja, Välisministeeriumi ametnik ning vastuvõtva riigi esindaja.

(3) Kuriteo toimepanemises kahtlustatav või süüdimõistetud väljasaadetav antakse välisriigi taotlusel piiripunktis üle välislepingus sätestatud korras.

§ 20¹. Euroopa Liidu ühtne reisidokument väljasaatmiseks

(1) Väljasaadetavale, kellel puudub riigipiiri ületamiseks kehtiv reisidokument, võib anda vastuvõtva riigi poolt tunnustatud Euroopa Liidu ühtse reisidokumendi väljasaatmiseks (edaspidi *väljasaatmisdokument*).

(2) Väljasaatmisdokument antakse väljasaadetavale vormikohase taotluseta ühekordseks Eestist lahkumiseks ja vastuvõtvasse riiki sisenemiseks.

(3) Väljasaatmisdokumendi annab välja piirivalveasutus.

(4) Väljasaatmisdokumendi väljaandmise korra ja väljasaatmisdokumendi vormi [kehtestab siseminister määrusega](#).

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 21. Alaealise väljasaatmine

Alaealise väljasaatmine korraldatakse kooskõlastatult vastuvõtva ning vajaduse korral transiitriigi pädevate riigiasutustega, tagades alaealise õiguste kaitse.

§ 22. Väljasaadetava tagasivõtmine

Kui vastuvõttev riik keeldub väljasaadetavat vastu võtmast või väljasaadetava piiripunkti toimetamise ajal või piiripunktis selguvad muud väljasaatmise lõpuleviimist takistavad asjaolud, peetakse väljasaadetav halduskorras

kinni kuni tema väljasaatmise lõpuleviimiseni või väljasaatmiskeskusse paigutamiseni, kuid mitte kauem kui 48 tundi.

[RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 22¹. [Kehtetu – RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 22². Väljasaatmine õhuteed pidi

Väljasaatmisel õhuteed pidi kasutatakse otselendu. Kui otselennu kasutamine ei ole võimalik, võidakse väljasaatmisel õhuteed pidi taotleda läbisõitu Euroopa Liidu liikmesriigi rahvusvaheliseks lennuliikluseks avatud lennujaama kaudu (edaspidi *läbisõit*).

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22³. Läbisõidu taotlemine ja läbisõiduks loa saamine

(1) Väljasaatmist korraldav valitsusasutus esitab lennujaama asukohajärgse riigi pädevale asutusele kirjaliku taotluse väljasaadetava saatjaga või saatjata läbisõiduks õhuteed pidi (edaspidi *taotlus*).

(2) Taotlus esitatakse vähemalt 48 tundi enne läbisõidu alustamist. Põhjendatud juhul võib taotluse esitada vähemalt 24 tundi enne läbisõidu alustamist.

(3) Läbisõitu ei alustata enne loa saamist. Kui taotluse saanud riik ei ole 48 tunni jooksul taotluse esitamisest arvates vastanud, võib alustada läbisõitu, saates selle kohta vastava teate.

(4) Väljasaatmist korraldav valitsusasutus võtab vajalikud abimeetmed, et tagada läbisõit võimalikult lühikese aja jooksul. Läbisõit võib kesta kuni 24 tundi.

(5) Taotluse vormi õhuteed pidi läbisõiduks [kehtestab siseminister määrusega](#) .

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁴. Eestist läbisõidu taotlemine ja Eestist läbisõiduks loa andmine

(1) Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva asutuse taotlusel võidakse anda luba väljasaadetava Eestist läbisõiduks õhuteed pidi (edaspidi *Eestist läbisõit*).

(2) Eestist läbisõiduks esitab Euroopa Liidu liikmesriigi pädev asutus (edaspidi *taotluse esitaja*) vormikohase taotluse siseministri poolt volitatud Siseministeeriumi valitsemisala asutusele (edaspidi *volitatud asutus*).

(3) Volitatud asutus otsustab Eestist läbisõiduks loa andmise 48 tunni jooksul taotluse saamisest arvates. Põhjendatud juhtudel võib tähtaega pikendada 48 tunni võrra. Tähtaja pikendamisest teatatakse viivitamata taotluse esitajale.

(4) Enne Eestist läbisõiduks loa andmist on volitatud asutus kohustatud loa andmise kooskõlastama siseministri poolt määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutustega. Eestist läbisõiduks luba ei anta, kui vähemalt üks määratud kooskõlastajatest loa andmist ei kooskõlasta.

(5) Volitatud asutus teatab taotluse esitajale viivitamata Eestist läbisõiduks loa andmisest.

(6) [Siseminister kehtestab määrusega](#) Eestist läbisõiduks õhuteed pidi loa andmiseks volitatud asutuse, loa andmise kooskõlastamise korra ja Eestist läbisõiduks loa andmist kooskõlastavad Siseministeeriumi valitsemisala asutused.

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁵. Eestist läbisõiduks loa andmisest keeldumine

(1) Eestist läbisõiduks võidakse loa andmisest keelduda, kui:

1) väljasaadetav on vastavalt Eesti õigusaktidele süüdistatavana vastutusele võetud või on tagaotsitav seoses kohtuotsuse täitmisega,

2) läbisõit läbisõiduriigist või väljasaadetava vastuvõtmine sihtriigis ei ole võimalik,

3) läbisõidul tuleb vahetada lennujaama Eesti territooriumil,

4) taotlust ei ole taotluse saamise ajal praktilistel põhjustel võimalik täita või

5) väljasaadetav ohustab Eesti avalikkust, riigi julgeolekut, rahvusvahelisi suhteid või teiste isikute elu ja tervist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 sätestatud juhul teatab volitatud asutus taotluse esitajale viivitamata kuupäeva, millal Eestist läbisõiduks võidakse luba anda, kui ei esine muud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud loa andmisest keeldumise alust.

(3) Volitatud asutus võib Eestist läbisõiduks antud loa tühistada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud loa andmisest keeldumise aluse ilmnemisel.

(4) Volitatud asutus teatab taotluse esitajale viivitamata Eestist läbisõiduks loa andmisest keeldumisest või antud loa tühistamisest ning loa andmisest keeldumise või antud loa tühistamise põhjuse.
[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁶. Eestist läbisõit

(1) Eestist läbisõit võib kesta kuni 24 tundi.

(2) Kui vaatamata käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud abimeetmete rakendamisele ei ole võimalik Eestist läbisõitu lõpule viia, võib volitatud asutus taotluse esitaja palvel ja temaga konsulteerides rakendada kõiki vajalikke meetmeid läbisõidu jätkamiseks. Nimetatud juhul võib läbisõidu tähtaega pikendada 48 tunni võrra.

(3) Eestist läbisõidu ajal rakendab volitatud asutus vajaduse korral järgmisi abimeetmeid:

- 1) väljasaadetava vastuvõtmine õhusõiduki juures ja tema saatmine lennujaama piirides, eelkõige ümberistumisega lennule,
- 2) erakorralise meditsiiniabi osutamine väljasaadetavale ja tema saatjale,
- 3) väljasaadetava ja tema saatja ülalpidamine,
- 4) saatjata läbisõidu korral väljasaadetava reisidokumendi vastuvõtmine, hoidmine ja edasiandmine lennuki kaptenile,
- 5) saatjata läbisõidu korral taotluse esitaja teavitamine kohast ja ajast, mil väljasaadetav lahkub Eesti territooriumilt ja
- 6) taotluse esitaja teavitamine läbisõidu käigus aset leidnud tõsistest vahejuhtumitest, mis ohustasid läbisõitu.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 2 ja 3 sätestatud abimeetmete rakendamise kulud kannab taotluse esitaja. Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1 ja 4–6 sätestatud kulud kannab taotluse esitaja määral, mil need on tegelikud ja mõõdetavad.

(5) Eestist läbisõidu abimeetmete rakendamise kulude loetelu, taotluse esitaja poolt kantavate kulude määrad ja kulude sissenõudmise korra [kehtestab siseminister määrusega](#) .

(6) Eestist läbisõidu tagamiseks võib:

- 1) paigutada väljasaadetava volitatud asutuse ametiruumi ning
- 2) kasutada väljasaadetava suhtes füüsilist jõudu ja enesekaitsevahendeid, et ennetada või peatada väljasaadetava katse avaldada läbisõidu ajal vastupanu.

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁷. Väljasaadetava Eestist tagasisaatmine läbisõiduks taotluse esitanud riiki

(1) Väljasaadetav saadetakse Eestist läbisõiduks taotluse esitanud riiki tagasi ning taotluse esitaja on kohustatud väljasaadetava viivitamata tagasi võtma, kui:

- 1) läbisõiduks loa andmisest keelduti või antud luba tühistati käesoleva seaduse § 22⁵ lõikes 1 sätestatud alusel,
- 2) väljasaadetav sisenes läbisõidu ajal loata Eesti territooriumile,
- 3) väljasaadetava väljasaatmine teise läbisõiduriiki või sihtriiki või minek ümberistumisega lennule ebaõnnestus või
- 4) läbisõit õhuteed pidi ei olnud muudel põhjustel võimalik.

(2) Väljasaadetava tagasisaatmisega tekkinud kulud kannab taotluse esitaja.

(3) Tagasisaatmisega seotud kulude loetelu, kulude määrad ja kulude sissenõudmise korra [kehtestab siseminister määrusega](#) .

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁸. Saatja väljasaatmisel õhuteed pidi ja Eestist läbisõidul

(1) Väljasaatmine õhuteed pidi ja väljasaadetava Eestist läbisõit võib toimuda saatjaga või ilma.

(2) Saatja käesoleva seaduse tähenduses on taotluse esitanud riigi esindaja, kes vastutab:

- 1) väljasaadetava saatmise eest,
- 2) väljasaadetava reisidokumendi hoidmise ja sihtriigi esindajale üleandmise eest ning
- 3) väljasaadetava sihtriigi pädeva asutuse esindajale üleandmise eest.

(3) Saatja esitab läbisõidul läbisõiduriigi nõudel isikut tõendava dokumendi ja läbisõiduloo või käesoleva seaduse § 22³ lõikes 3 sätestatud teate.

(4) Saatjal on keelatud kanda relva ning vormiriietust.

(5) Saatjal on läbisõidu ajal õigus kasutada väljasaadetava suhtes füüsilist jõudu ja ohule vastavaid enesekaitsevahendeid kooskõlas läbisõiduriigis kehtivate õigusaktidega, kui väljasaadetav ei allu saatja seaduslikele korraldustele või osutab vastupanu või on küllaldaselt alust arvata, et ta võib põgeneda, tekitada kahju teisele isikule, iseendale või varale.
[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

4. peatükk

VÄLJASAATMISKESKUSES KINNIPIDAMINE

§ 23. Väljasaatmiskeskusse paigutamine

[RT I 2006, 31, 235- jõust. 01.09.2006]

(1) Kui väljasaatmist ei ole võimalik lõpule viia käesolevas seaduses sätestatud tähtaja jooksul, paigutatakse väljasaadetav väljasaatmist taotlenud või väljasaatmist täideviiva valitsusasutuse taotlusel halduskohtuniku loal väljasaatmiskeskusse kuni väljasaatmiseni, kuid mitte kauemaks kui kaheks kuuks.

(1¹) Väljasaatmiskeskusse paigutatud väljasaadetavat võib väljasaatmiskeskuse asemel kuni 30 päeva kinni pidada politsei arestimajas. Politsei arestimajas kinnipidamisel kohaldatakse vangistusseaduses (RT I 2000, 58, 376; 2002, 84, 492; 90, 521; 2003, 4, 20; 20, 116; 26, 157; 58, 387; 78, 524) sätestatudaresti täideviimise tingimusi.

(2)–(3)

[Kehtetud – RT I 2001, 58, 352– 12. 07. 2001]

§ 24. Väljasaatmiskeskusest vabastamine

(1) Kui osutub võimalikuks väljasaatmiskeskuses viibiva välismaalase väljasaatmise täideviimine, vabastatakse välismaalane väljasaatmiskeskusest ning saadetakse käesolevas seaduses sätestatud korras välja väljasaatmist täideviiva valitsusasutuse taotluse alusel.

(2) Kui väljasaadetav võetakse kriminaalasjas kahtlustatava või süüdistatavana vahi alla, vabastatakse väljasaadetav väljasaatmiskeskusest vahi alla võtmise määruse alusel.

(3) Ettekirjutuse tühistamise või kehtetuks tunnistamise või välismaalasele viibimiseluse andmise otsuse korral vabastatakse välismaalane väljasaatmiskeskusest ettekirjutuse tühistamise või kehtetuks tunnistamise või viibimiseluse andmise otsuse alusel.

(4) Ettekirjutuse tühistamisest või kehtetuks tunnistamisest või Eestis viibimiseluse andmisest teavitab Kodakondsus- ja Migratsiooniamet kohe välismaalast.

[RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 25. Väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaja pikendamine

Kui väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaja jooksul ei ole võimalik väljasaatmist täide viia, pikendab halduskohus selleks pädeva kodakondsus- ja migratsiooni ametniku taotlusel väljasaadetava väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaega kuni kahe kuu kaupa kuni väljasaatmise täideviimiseni või välismaalase vabastamiseni käesoleva seaduse § 24 lõike 2 või 3 järgi.

[RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 26. Otsuse tegemine

(1) Väljasaadetava kinnipidamise ja kinnipidamise tähtaja pikendamise otsustab halduskohus halduskohtumenetluse seadustiku 4. peatükis sätestatud korras.

(2) Väljasaatmiskeskusesse paigutamine ja väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tähtaja pikendamine otsustatakse kohtuistungil.

[RT I 2006, 31, 235- jõust. 01.09.2006]

4¹. peatükk

VÄLJASAATMISKESKUS

[RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 26¹. Väljasaatmiskeskus

(1) Väljasaatmiskeskus on Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti struktuuriüksus, mille ülesanne on väljasaadetavate kinnipidamise otsuste täideviimine.

(2) Väljasaatmiskeskus on valvatava piirdega ja selgelt nähtavate tähistega märgistatud territoorium, mis võimaldab pideva järelevalve väljasaadetavate üle.

(3) Järelevalve väljasaadetavate üle korraldatakse viisil, mis tagab väljasaadetavate kinnipidamise, väljasaatmiskeskuse sisekorraeeskirjade täitmise ja turvalisuse väljasaatmiskeskuses.

(4) Järelevalvet väljasaadetavate üle teostavad väljasaatmiskeskuse ametnikud visuaalse ja elektroonilise jälgimise kaudu.

(5) Väljasaadetaval on keelatud väljasaatmiskeskusest lahkuda järelevalveta ja ilma väljasaatmiskeskuse juhataja loata.

§ 26². Väljasaatmiskeskusesse vastuvõtmine

(1) Väljasaadetav võetakse väljasaatmiskeskusesse vastu halduskohtu otsuse ärakirja ning isikut tõendava dokumendi, selle puudumisel isikusamasuse tuvastamise dokumendi alusel.

(2) Väljasaatmiskeskusesse vastuvõtmisel annab välismaalase kinni pidanud asutus väljasaatmiskeskusele üle tema valduses olevad andmed ja dokumendid väljasaadetava kohta.

(3) Väljasaatmiskeskusesse saabumisel kuuluvad väljasaadetav ja tema isiklikud asjad läbiotsimisele, mille viib läbi väljasaadetavaga samast soost väljasaatmiskeskuse ametnik. Vajadusel korraldatakse väljasaadetavale arstlik läbivaatus.

(4) Väljasaatmiskeskusesse paigutatud väljasaadetavat fotografeeritakse ja daktüloskopeeritakse, kui seda ei ole eelnevalt väljasaatmismenetluse käigus tehtud.

(5) Väljasaatmiskeskusesse vastuvõtmisel võetakse väljasaadetaval kaasas olevad sularaha, dokumendid ja isiklikud asjad, mille omamine ei ole väljasaatmiskeskuses lubatud, väljasaatmiskeskuse poolt hoiule.

(6) Väljasaadetava väljasaatmiskeskusesse vastuvõtmisel avatakse väljasaadetava isiklik toimik, kuhu kantakse väljasaadetava väljasaatmiskeskusesse paigutamise aluseks olevad dokumendid ja andmed, välismaalase kinnipidanud asutuse poolt väljasaatmiskeskusele üleantud dokumendid ja andmed, signaaleetilised fotod, daktüloskoopiline kaart ning muud sisekorraeeskirjas sätestatud dokumendid ja andmed.

(7) Väljasaatmiskeskusesse saabumisel selgitatakse väljasaadetavale talle arusaadavas keeles tema õigusi ja kohustusi ning väljasaadetava taotlusel korraldatakse talle tema kulul õigusabi ja keelevahendusteenuse saamine.

(8) Väljasaadetavale antakse kirjalik teave väljasaatmise täideviimist reguleerivate õigusaktide, väljasaatmiskeskuse sisekorraeeskirja ja kaebuste esitamise korra kohta.

§ 26³. Väljasaatmiskeskusest ajutine eemalviibimine

Väljasaadetav võib väljaspool väljasaatmiskeskust viibida väljasaatmiskeskuse juhataja loal järelevalve all, kui see on vältimatult vajalik.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 26⁴. Väljasaadetava kaasaaitamiskohustus

(1) Väljasaadetav on kohustatud kaasa aitama väljasaatmise korraldamisele, sealhulgas:

- 1) andma väljasaatmist täideviivatele valitsusasutustele suulisi ja kirjalikke andmeid ja seletusi;
- 2) esitama kõik andmed ja dokumendid ning muud tema valduses olevad tõendid, mis omavad väljasaatmismenetluses tähtsust;
- 3) aitama kaasa väljasaatmiseks vajalike dokumentide muretsemisele;
- 4) aitama kaasa oma isiku tuvastamiseks ja kontrollimiseks vajalike andmete kogumisele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kaasaaitamiskohustus laieneb väljasaatmismenetluses ka väljasaadetava esindajale.

§ 26⁵. Väljasaadetavate majutamine

(1) Väljasaadetavate majutamiseks on väljasaatmiskeskuses elamu tubadega.

(2) Meessoost ja naissoost väljasaadetavad majutatakse eraldi tubadesse.

(3) Perekonnaliikmed majutatakse võimalusel kokku.

(4) Alaealised majutatakse eraldi täisealistest väljasaadetavatest, välja arvatud juhul, kui see on ilmses vastuolus alaealise õiguste ja huvidega.

(5) Väljasaadetava võib väljasaatmiskeskuse juhataja otsusel turvalisuse kaalutlustel ja väljasaatmiskeskuse sisekorraeskirja täitmise tagamiseks majutada eraldi käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud väljasaadetavatest.

20.05.2019 13:34

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „sisekorraeskirja” Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

(6) Väljasaadetavate majutamiseks ettenähtud toad peavad vastama eluruumile kehtestatud ehitustehniliste, tervisekaitse- ja hügieeninõuetele. Toas peab olema aken, mis kindlustab ruumis nõuetekohase valgustatuse.

§ 26⁶. Väljasaatmiskeskuses kinnipidamise tingimused

(1) Äratusest kuni öörahuni võib väljasaadetav liikuda väljasaatmiskeskuse elamus sisekorraeskirjaga ettenähtud ruumides. Muudes ruumides ja väljasaatmiskeskuse territooriumil võib väljasaadetav viibida väljasaatmiskeskuse sisekorraeskirjadega ettenähtud juhtudel ja ajal. Öörahust kuni äratuseni on väljasaadetav kohustatud viibima talle ettenähtud toas, mis vajadusel lukustatakse.

(2) Väljasaadetav kannab isiklike riideid. Kui väljasaadetaval kasutamiskõlblikud riided puuduvad, antakse väljasaadetavale väljasaatmiskeskuse poolt tasuta riietus. Väljasaadetav on kohustatud kandma riietusel nimesilti.

(3) Väljasaadetav on kohustatud hoolitsema oma riietuse puhastuse, korrashoiu ja reeglipärase vahetuse eest.

(4) Väljasaadetaval võimaldatakse rahuldada usulisi vajadusi, kui selleks on väljasaatmiskeskuses võimalused ja see ei ole vastuolus sisekorraeskirjas sätestatuga.

§ 26⁷. Väljasaadetava toitlustamine

(1) Väljasaadetava toitlustamine korraldatakse vastavuses Eesti elanikkonna üldiste toitumistavade ja silmas pidades elutegevuseks vajalikku toidutarvet.

(2) Toitlustamine peab olema korrapärane ja vastama toiduhügieeni nõuetele.

(3) Alaealiste toitlustamine korraldatakse nende eest tulenevaid vajadusi arvestades.

(4) Võimaluse korral lubatakse väljasaadetaval tema kulul järgida oma religiooni toitumistavasid.

(5) Väljasaatmiskeskuse toidukava koostamist ja toitlustamist jälgib isik, kes tagab tervishoiuteenuse osutamise väljasaatmiskeskuses.

§ 26⁸. Väljasaadetava tervishoid

(1) Väljasaadetav peab hoolitsema oma isikliku hügieeni eest. Vähemalt üks kord nädalas, samuti väljasaatmiskeskusesse vastuvõtmisel, võimaldatakse väljasaadetavale sauna, vanni või duši kasutamine. Kord kuus tagatakse väljasaadetavale juuksuriteenus.

(2) Kui väljasaadetav ei hoolitse oma isikliku hügieeni eest vajalikul määral ja see on toonud kaasa reaalse ohu väljasaadetava või teiste isikute tervisele, võib väljasaatmiskeskuse juhataja korraldusel kasutada sundi hügieeninõuete täitmise tagamiseks. Sunni kasutamine ei tohi ohustada väljasaadetava elu ega tervist.

(3) Väljasaatmiskeskus annab väljasaadetavale isikliku hügieeni vahendid, kui väljasaadetaval need puuduvad ja tal ei ole rahalisi vahendeid nende soetamiseks.

§ 26⁹. Väljasaadetavale arstiabi osutamine

(1) Väljasaadetavale tagatakse vältimatu arstiabi.

(2) Väljasaadetava tervise seisundi jälgimiseks on väljasaatmiskeskuses alaline ravipunkt.

(3) Tervishoiuteenuseid osutab väljasaatmiskeskuses perearsti kvalifikatsiooniga isik vastavalt haiglavälise eriarstiabi osutamist reguleerivatele sätetele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isik on kohustatud regulaarselt jälgima väljasaadetava tervise seisundit ja suunama väljasaadetava ravile vanglate keskhai glasse, kui väljasaadetava tervise seisund ei võimalda kinnipidamist väljasaatmiskeskuses või tema Eestist väljasaatmist.

(5) Väljasaatmiskeskusesse paigutatud väljasaadetavate statsionaarset ravi teostatakse järelevalve all vanglate keskhai glas.

(6) Väljasaadetava ravikulud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isiku poolt vanglate keskaiglas osutatud hädavajalike teenuste ja ravi eest tasutakse riigieelarvest.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 26¹⁰. Väljasaadetavale kokkusaamiste võimaldamine

(1) Väljasaadetaval võimaldatakse kokkusaamine:

- 1) kodakondsusjärgse riigi konsulaartöötajaga;
- 2) kaitsjaga;
- 3) vaimulikuga, kelle maine osas ei ole väljasaatmiskeskuse juhatajal põhjendatud kahtlusi.

(2) Väljasaatmiskeskuse juhataja loal võib väljasaadetav kokku saada lühiajaliselt järelevalve all käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatamata isikutega isiklikes, õiguslikes või ärilistes huvides, mida väljasaadetav ei saa teostada kolmandate isikute kaudu, kui kohtumised ei takista väljasaatmise täideviimist. Väljasaadetaval lubatakse kokku saada ainult isikutega, kelle maine ja motiivide osas ei ole väljasaatmiskeskuse juhatajal põhjendatud kahtlusi.

(3) Väljasaatmiskeskuse ametnikul on õigus väljasaadetavaga kokkusaamisele lubatud isik ja tema asjad läbi otsida. Kaitsja poolt kaasa toodud kirjalike materjalide sisuline läbivaatus on keelatud. Läbiotsimise viib läbi külastajaga samast soost ametnik. Asjad, mille omamine väljasaatmiskeskuses on keelatud, võetakse kokkusaamise ajaks ajutisele hoiuale.

(4) Kokkusaamised väljasaadetavaga toimuvad väljasaatmiskeskuse sisekorraeeskirjadega ettenähtud korras, aegadel ja ruumides. Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kokkusaamise kestuse määrab väljasaatmiskeskuse juhataja ja see ei või ületada kolme tundi.

(5) Kokkusaamine väljasaadetavaga toimub väljasaatmiskeskuse ametniku juuresolekul. Kokkusaamisi kaitsja ja vaimulikuga on väljasaatmiskeskuse ametnikul lubatud jälgida, kuid mitte pealt kuulata.

§ 26¹¹. Väljasaadetava kirjavahetus ja sidevahendite kasutamine

(1) Väljasaadetaval võimaldatakse kirjavahetus, samuti telefoni ning muude üldkasutatavate sidekanalite kasutamine, kui väljasaatmiskeskuses on selleks tehnilised tingimused. Kirjavahetus ja telefoni ning muude üldkasutatavate sidekanalite kasutamine toimub väljasaatmiskeskuse sisekorraeeskirjas sätestatud korras.

(2) Väljasaadetavale saadetud kirjad avatakse väljasaatmiskeskuse ametniku poolt väljasaadetava juuresolekul ning sealt võetakse ära asjad, mille omamine väljasaatmiskeskuses on väljasaatmiskeskuse sisekorraeeskirjaga keelatud.

(3) Väljasaadetava kirjavahetuse ja telefoni ning muude üldkasutatavate sidekanalitega edastatavate sõnumite sisu võib kontrollida üksnes kohtu loal jälitustegevuse seaduses sätestatud alustel ja korras.

(4) Väljasaatmiskeskuse juhataja võib väljasaadetava kirjavahetust, telefonikõnesid ja muude sidevahendite kasutamist piirata, kui see võib ohustada väljasaatmiskeskuse sisekorda või takistada väljasaatmise täideviimist.

(5) Väljasaadetava kirjavahetust riigiasutuste, kaitsja, vaimuliku ja kodakondsusjärgse riigi konsulaarametnikuga ei piirata.

(6) Kirjavahetus ning telefoni ja muude üldkasutatavate sidevahendite kasutamine toimub väljasaadetava kulul. Kirjavahetuseks Eesti riigiasutuste, kaitsja, vaimuliku ja kodakondsusjärgse riigi konsulaarametnikuga võimaldatakse väljasaadetavale kantsleitarbed ja kaetakse postikulud, kui väljasaadetaval puuduvad rahalised vahendid.

§ 26¹². Asjade soetamine

(1) Väljasaadetaval on lubatud väljasaatmiskeskuse vahendusel sisekorraeeskirjas sätestatud mahus ja korras osta toiduaineid, isikliku hügieeni tarbeid ja muid asju, mille omamine väljasaatmiskeskuses on lubatud.

(2) Väljasaadetaval on lubatud saada pakke. Väljasaatmiskeskuse ametnik kontrollib paki sisu paki saaja juuresolekul enne paki üleandmist.

(2¹) Pakina ei ole lubatud üle anda toiduaineid ja ravimeid.

(3) Väljasaatmiskeskuse ametnik on kohustatud kinni pidama ja väljasaadetavale mitte üle andma pakis sisalduvaid asju, mille omamine väljasaatmiskeskuses on keelatud.

(4) Kinnipeetud asjad, välja arvatud need, mida ei ole võimalik hoiustada, võetakse hoiule kuni väljasaadetava väljasaatmiskeskusest vabastamiseni.

(5) Kinnipeetud asjad, mida ei ole võimalik hoiustada, hävitatakse sisekorraeskirjas ettenähtud korras.

(6) Väljasaadetava või paki saatja kulud võib kinnipeetud asjad tagastada paki saatjale.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 26¹³. Väljasaadetava kohustused

(1) Väljasaadetav on kohustatud järgima ja täitma väljasaatmiskeskuse sisekorraeskirja.

(2) Sisekorraeskirja rikkumisel, mis ohustab teisi väljasaadetavaid või väljasaatmiskeskuse ametnikke või ohustab muul viisil väljasaatmiskeskuse turvalisust, võib kohaldada käesoleva seaduse § 26¹⁵ sätestatud turvaabinõusid.

(3) Väljasaadetav on kohustatud:

- 1) täitma väljasaatmiskeskuse ametniku seaduslikke korraldusi;
- 2) mitte takistama väljasaatmiskeskuse ametnikku kohustuste täitmisel;
- 3) võimaldama käesolevas peatükis sätestatud toimingute sooritamist;
- 4) mitte häirima teisi väljasaatmiskeskuses viibivaid isikuid;
- 5) teavitama viivitamata väljasaatmiskeskuse ametnikku kõikidest asjaoludest, mis võivad ohustada väljasaatmiskeskuse turvalisust ja sisekorda, tema või teiste isikute elu ja tervist;
- 6) suhtuma heaperemehelikult talle usaldatud esemetesse ning pidama korras ja puhastama tema kasutuses olevaid elu- ja olmeruume.

(4) Väljasaadetav on kohustatud kandma väljasaatmise kulud, sealhulgas sellega kaasnevad transpordikulud.

§ 26¹⁴. Läbiotsimine

(1) Väljasaatmiskeskuse ametnik on kohustatud keelatud asjade avastamiseks kahtluse korral läbi otsima väljasaadetava, tema isiklikud asjad, väljasaatmiskeskuse elu- ja olmeruumid, muud ruumid ja territooriumi. Väljasaadetava läbiotsimise viib läbi temaga samast soost ametnik.

(2) Läbiotsimisel leitud keelatud asjad võetakse hoiule või hävitatakse.

(3) Läbiotsimisel leitud dokumendid ja sularaha võetakse hoiule ja tagastatakse väljasaadetavale tema väljasaatmiskeskusest vabastamisel.

§ 26¹⁵. Turvaabinõud

(1) Turvaabinõusid kohaldatakse väljasaadetava suhtes, kes rikub käesolevas seaduses sätestatud kohustusi või väljasaatmiskeskuse sisekorraeskirja, ei hoolitse oma isikliku hügieeni eest vajalikul määral ja see on toonud kaasa reaalse ohu väljasaadetava ja teiste isikute tervisele, tahtlikult kahjustab oma tervist või väljasaatmiskeskuse vara või on suitsiidi- või põgenemiskalduvustega, samuti väljasaadetava suhtes, kes on vägivaldne.

(2) Turvaabinõudena on lubatud:

- 1) väljasaadetava liikumis- ja suhtlemisvabaduse piiramine;
- 2) isiklike esemete kasutamise keelamine;
- 3) eraldatud lukustatud ruumi paigutamine;
- 4) ohjeldusabinõude kasutamine.

(3) Vajaduse äralangemisel lõpetatakse turvaabinõude kohaldamine.

(4) Turvaabinõude kohaldamisel võimaldatakse väljasaadetavale tema soovil värskes õhus viibimine vähemalt ühe tunni ulatuses päevas.

(5) Turvaabinõude kohaldamise otsustab väljasaatmiskeskuse juhataja. Edasilükkamatul juhul otsustab turvaabinõude kohaldamise kõrgem kohalviibiv väljasaatmiskeskuse ametnik, teavitades sellest esimesel võimalusel väljasaatmiskeskuse juhatajat.

(6) Erakorraliste olukordade, massiliste rahutuste ja väljasaatmiskeskuse väliste rünnakute tõrjumiseks, samuti põgenenud väljasaadetavate tabamiseks töötatakse väljasaatmiskeskuses välja kaitseplaani, mille kinnitab Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti peadirektor kooskõlastatult Siseministeeriumiga.

§ 26¹⁶. Ohjeldusabinõude kasutamine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud ohjeldusabinõudena võib kasutada kinnisidumist, käeraudu või rahustussärki.

(2) Ohjeldusabinõusid võib kasutada ka väljaspool väljasaatmiskeskust väljasaadetava saatmisel tema põgenemise vältimiseks.

(3) Ohjeldusabinõu kasutamine ei tohi kesta üle 12 tunni järjest.

§ 26¹⁷. Tulirelva ja erivahendite kasutamine

(1) Väljasaatmiskeskuse ametnik võib kasutada tulirelva ja erivahendeid ainult äärmuslikel juhtudel, kui kõik ülejäänud abinõud väljasaadetava põgenemise takistamiseks, põgenenud väljasaadetava tabamiseks, relvastatud või mõne muu ohtliku esemega varustatud väljasaadetava või muu väljasaatmiskeskuses viibiva isiku kahjutuks tegemiseks, kallaletungi kõrvaldamiseks või kõrvaliste isikute väljasaatmiskeskusesse sissetungimise takistamiseks on ammendatud.

(1¹) Väljasaatmiskeskuses võib kasutada järgmisi erivahendeid:

- 1) kaitsekiivrit;
- 2) soomus- ja muud kuulikindlat vesti;
- 3) soomus- ja muud löögikindlat kilpi;
- 4) sööbivate ainete eest kaitsvat näokatet;
- 5) pipragaasi;
- 6) eriotstarbelist sõidukit;
- 7) teenistuskoera.

(1²) Väljasaatmiskeskuse relvastusse võivad kuuluda:

- 1) kummi- või muust materjalist nui;
- 2) tulirelv.

(2) Tulirelva kasutamine naiste ja alaealiste vastu on keelatud, välja arvatud väljasaadetava poolt relvastatud vastupanu osutamisel, kallaletungi korral väljasaatmiskeskuse ametnikule või muule isikule.

(3) Tulirelva kasutamisele peab eelnema hoiatus relva kasutada või hoiatuslask. Eelneva hoiatuse või hoiatuslasuta on tulirelva kasutamine lubatud üksnes edasilükkamatul juhul, tõrjumaks vahetut ja otsest rünnet isiku elule ja tervisele.

(4) Massiliste korratuste puhul otsustab tulirelva ja erivahendite kasutamise siseminister või edasilükkamatul juhul kõrgem kohalviibiv väljasaatmiskeskuse ametnik, teavitades sellest kohe siseministrit ja Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti peadirektorit.

(5) Väljasaatmiskeskuse ametikohtade loetelu, millega kaasneb väljasaatmiskeskuses tulirelva kandmise õigus, kehtestab Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti peadirektor.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 01.01.2005]

§ 26¹⁸. Toimingud väljasaatmiskeskusest vabastamisel

(1) Käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud juhtudel vabastatakse väljasaadetav väljasaatmiskeskusest väljasaatmiskeskuse juhataja otsuse alusel.

(2) Väljasaatmiskeskusest vabastamisel tagastatakse väljasaadetavale väljasaatmiskeskuse hoiul olnud asjad ja dokumendid.

(3) Väljasaatmise korral tagastatakse väljasaadetavale dokumendid ja asjad, mis võivad ohustada väljasaadetava või väljasaatmist täideviivate ametnike turvalisust, piiripunktis.

(4) Vahi alla võetud väljasaadetava esemed ja dokumendid antakse üle väljasaadetava vahi alla võtnud ametnikule.

(5) Väljasaatmiskeskuse juhataja otsusel võib erandlikel asjaoludel ning kui väljasaadetaval puuduvad rahalised vahendid maksta väljasaadetavale väljasaatmiskeskusest vabastamisel ühekordset rahalist toetust summas, mis ei ületa kehtivat minimaalsetest tarbimiskulutustest lähtuvat toimetulekupiiri. Nimetatud toetuse võib väljasaadetavalt või tema Eestisse kutsujalt pärast väljasaatmiskeskusest vabastamist välismaalaste seaduses ettenähtud korras sisse nõuda.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 26¹⁹. Väljasaatmiskeskuse juhtimine ja vastutus

(1) Väljasaatmiskeskuse tööd juhib väljasaatmiskeskuse juhataja.

(2) Väljasaatmiskeskuse juhataja vastutab käesolevas peatükis sätestatud kohustuste ja sisekorraeeskirja täitmise ning turvalisuse tagamise eest väljasaatmiskeskuses.

(3) Väljasaatmiskeskuse ametnik ei tohi avaldada teenistusväliste isikutele talle seoses teenistusülesannete täitmise teatavaks saanud asjaolusid, sealhulgas kinnipeetavate isiklike suhteid puudutavaid asjaolusid. Ametisaladuse hoidmise kohustus on tähtajatu.

(4) Väljasaatmiskeskuse ametnik on kohustatud väljasaatmiskeskuse juhatajale või tema äraolekul kõrgemale kohalviibivale väljasaatmiskeskuse ametnikule viivitamatult teatama sisekorraeeskirja rikkumistest ja muudest asjaoludest, mis võivad mõjutada väljasaatmise täideviimist või turvalisust väljasaatmiskeskuses.

(5) Väljasaatmiskeskuse juhatajal on õigus ametlikult kinnitada väljasaadetava allkirja õigsust.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 26²⁰. Väljasaatmiskeskuse ülesannete täitmine

(1) Väljasaatmiskeskuse ülesannete ja väljasaatmiskeskuse ametnike ülesannete täitmise võib Kodakondsus- ja Migratsiooniamet halduslepingu alusel üle anda. Üle anda ei tohi väljasaatmiskeskuse juhataja ülesandeid.

(2) Halduslepingu alusel väljasaatmiskeskuse ülesannete täitmise kohustuse võtnud isik on kohustatud tagama nõuetekohase väljasaadetavate kinnipidamise, sisekorraeeskirja täitmise ja turvalisuse tagamise väljasaatmiskeskuses.

(3) Halduslepingu alusel üleantud käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ülesannete täitmisel võib kasutada isikuid, kes on täisealised, teovõimelised, eesti keelt vähemalt kesktasemel valdavad Eesti kodanikud. Kasutada ei või isikuid, kes kannavad karistust kuriteo eest või kelle karistusandmed kuriteo eest ei ole karistusregistrist kustutatud.

(4) Halduslepingu alusel üleantud ülesannetega kaasnevad käesolevas seaduses sätestatud õigused ja kohustused ning vastutus.

(5) Halduslepingu alusel üleantud ülesannete täitmisel vastutavad kohustused võtnud isik ja tema töötajad tsiviil-, kriminaal- ja halduskorras samadel alustel kui väljasaatmislaagri ametnik.

(6) Halduslepingu alusel üleantud ülesannete täitmise kohustuse võtnud isiku töötajad on kohustatud täitma väljasaatmislaagri juhataja seaduslikke korraldusi.

(7) Halduslepingu alusel üleantud ülesannete täitmise üle teostab järelevalvet Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti peadirektor.

§ 26²¹. Väljasaatmiskeskuse sisekorraeeskiri

(1) Väljasaatmiskeskuse sisekorraeeskirja kehtestab siseminister määrusega .

(2) Väljasaatmiskeskuse sisekorraeeskirjas peab vähemalt olema sätestatud:

- 1) väljasaatmiskeskuse territooriumil ja hoonetes viibimise kord;
- 2) järelevalve teostamise kord väljasaatmiskeskuses;
- 3) ajutiselt väljaspool väljasaatmiskeskust viibiva väljasaadetava järelevalve kord;
- 4) isiklike asjade, mille omamine on väljasaatmiskeskuses viibivale väljasaadetavale lubatud, loetelu;
- 5) isiklike asjade, sularaha ja isikut tõendavate dokumentide hoiule võtmise kord;
- 6) väljasaadetavale tema isikliku toimiku tutvustamise kord;
- 7) väljasaadetava isikliku toimiku säilitamise kord;
- 8) kaebuste esitamise kord.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 26²². Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti kinnipidamise õigust omava ametniku ja väljasaatmiskeskuse ametniku vormiriietus

Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti kinnipidamise õigust omavale ametnikule ja väljasaatmiskeskuse ametnikule võib anda vormiriietuse, mille kirjelduse ja kandmise korra, samuti eraldusmärkide kirjelduse ja kandmise korra kehtestab siseminister määrusega .

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 01.01.2005]

§ 26²³. Väljasaatmiskeskuse ametnike terviseuuringute teostamine ja vaktsineerimine

(1) Väljasaatmiskeskuse ametnikele korraldatakse tasuta terviseuuringud ning vajaduse korral vaktsineerimine nakkushaiguste vastu.

(2) Terviseuuringute ja vaktsineerimise tingimused ja korra kehtestab siseminister määrusega .
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 01.01.2005]

5. peatükk SISSESOIDUKEELD

§ 27. Sissesõidukeelu kehtivusaeg

(1) Sissesõidukeeld on tähtajaline või alaline. Tähtajalist sissesõidukeeldu võidakse kohaldada kehtivusajaga kuni 10 aastat.

(2) Sissesõidukeelu kehtivusaeg on aastates või kuudes arvatav ajavahemik, mille jooksul välismaalase suhtes kehtivad käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud õiguslikud tagajärjed.

(3) Sissesõidukeelu kehtivusaeg algab sissesõidukeelu kohaldamise otsuse tegemise päeval, kui otsuses ei nähta ette hilisemat sissesõidukeelu kehtivusaja algamise päeva.

(4) Sissesõidukeelu kehtivusaeg lõpeb selle möödumisel või sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamisel.
[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 28. Sissesõidukeelu õiguslikud tagajärjed

(1) Välismaalasele, kelle suhtes kehtib sissesõidukeeld, ei anta piiripunktis luba Eestisse sisenemiseks.

(2) Välismaalasele, kelle suhtes kehtib sissesõidukeeld, ei anta ega pikendada sissesõidukeelu kehtivusaja jooksul viibimislust.

(3) Välismaalasel, kelle suhtes on kohaldatud sissesõidukeeldu, ei ole lubatud Eestis viibida ning tema Eestis viibimine on ebaseaduslik, sõltumata viibimisluse omamisest.

(3¹) Välismaalase suhtes sissesõidukeelu kohaldamisel tunnistatakse välismaalase elamisluba või viisa kehtetuks või lõpetatakse välismaalase elamisõigus.

(3²) Eestis viibiv välismaalane, kelle suhtes kehtib sissesõidukeeld, peetakse piirivalve-, kodakondsus- ja migratsiooniametniku või politseiametniku poolt kinni ja korraldatakse viivitamata tema Eestist väljasaatmine.

(4) Sissesõidukeeld ei võta välismaalasel õigust taotleda Eestis varjupaika.
[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 28¹. Välismaalase Eestisse mittelubamine sissesõidukeeldu kohaldamata

(1) Sissesõidukeeldu kohaldamata võib Eestisse mitte lubada välismaalast:

- 1) kelle suhtes esineb mõni sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olev asjaolu;
- 2) kes on Eestis toime pannud õigusrikkumise;
- 3) kellel on talle Eestis toimepandud süüteo eest määratud või mõistetud rahaline karistus tasumata;
- 4) kellel on väljasaatmise kulud tasumata;
- 5) kelle puhul on alust arvata, et tema Eestisse saabumine võib ohustada avalikku korda, ühiskondlikku turvalisust või riigi julgeolekut;
- 6) kelle puhul on alust arvata, et tema Eestisse saabumise eesmärk ei vasta väidetavale eesmärgile;
- 7) kelle puhul on alust arvata, et ta ei lahku viibimisluse lõppedes Eestist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata välismaalase suhtes, kellel on elamisluba või kes on Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik või tema perekonnaliige.
[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 28². Välismaalase Eestisse mittelubamise põhjendamine

Välismaalase Eestisse mittelubamist ei põhjendata ja ta saadetakse tagasi riigipiiri seaduses (RT I 1994, 54, 902; 1997, 77, 1315; 1999, 25, 365; 2000, 86, 550; 2001, 23, 126; 2002, 58, 363; 63, 387; 90, 516; 102, 599; 2003, 23, 138; 26, 156; 51, 350; 88, 591; 2004, 2, 4; 24, 164; 28, 189; 30, 208) sätestatud korras.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 29. Sissesõidukeelu kohaldamise alused

(1) Välismaalase suhtes võidakse sissesõidukeeldu kohaldada, kui:

- 1) on põhjendatult alust arvata, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada Eesti Vabariigi julgeolekut, avalikku korda, ühiskondlikku turvalisust, kõlblust või teiste isikute tervist;

2) välismaalase kohta on andmeid või on põhjendatult alust arvata, et ta kuulub kuritegelikku ühendusse, et ta on seotud narkootikumide või psühhotroopsete ainete ebaseadusliku käitlemise või salakaubaveoga või isikute ebaseadusliku toimetamisega üle riigipiiri, et ta kuulub terroristlikku ühendusse või on toime pannud terroristliku akti või et ta on seotud rahapesuga;

3) välismaalane töötab või on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses või on põhjendatult alust arvata, et ta töötab või on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses;

4) välismaalane on saanud või on põhjendatult alust arvata, et ta on saanud eriväljaõppe või eriettevalmistuse dessantoperatsioonideks või diversiooni või sabotaaži alal või muu eriväljaõppe, mille käigus omandatud teadmisi ja oskusi saab vahetult rakendada illegaalsete relvaformeerivate ülesehitamisel või väljaõppel;

5) välismaalane õhutab või on põhjendatult alust arvata, et ta õhutab Eestis või välisriigis rassilist, usulist või poliitilist vihkamist;

6) välismaalast on karistatud või on põhjendatult alust arvata, et teda on karistatud raske inimsusevastase või sõjakuriteo eest, sõltumata karistatuse kustumisest või kustutamisest või karistusregistrist karistusandmete kustutamisest;

7) välismaalast on karistatud Eestis või välisriigis toime pandud tahtliku kuriteo või muu õiguserikkumise eest ja karistus ei ole kustunud ega kustutatud või karistusandmed ei ole karistusregistrist kustutatud;

8) välismaalane on rikkunud välismaalaste Eestis viibimist või riigipiiri ületamist reguleerivaid õigusakte;

9) välismaalane on esitanud valeandmeid või võltsitud dokumendi Eestis viibimise seadusliku aluse või selle pikendamise, Eesti kodakondsuse, varjupaiga või isikut tõendava dokumendi taotlemisel;

10) välismaalasel on täitmata kohustusi Eesti riigi, riigiasutuse või kohaliku omavalitsuse ees.

(2) Alalist sissesõidukeeldu võidakse kohaldada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1-6 sätestatud juhtudel.

(3) Kui välismaalase perekonnal ei ole võimalik koos elada väljaspool Eestit või kui perekonna ümberasumine välisriiki oleks sissesõidukeelu kehtestamise vajadusega võrreldes seotud ebaproportsionaalselt suurte raskustega, võib välismaalase suhtes kohaldada sissesõidukeeldu üksnes käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1-6 sätestatud juhtudel.

(4) Välismaalase perekonnaliikmeks loetakse Eestis seaduslikult välismaalasega ühises perekonnas koos elavat:

1) abikaasat;

2) alaealist last;

3) vanemat, kui välismaalane on alaealine.

(5) Kui viibimisaluse andmise või pikendamise menetluse käigus ilmnevad käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud sissesõidukeelu kohaldamise alused, keeldutakse viibimisaluse andmisest või pikendamisest ja välismaalase suhtes kohaldatakse sissesõidukeeldu.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 29¹. Sissesõidukeelu kohaldamise erisused

(1) Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku ning nende perekonnaliikmete suhtes võidakse sissesõidukeeldu kohaldada, kui on põhjendatult alust arvata, et nimetatud isiku Eestis viibimine võib ohustada Eesti Vabariigi julgeolekut, avalikku korda või teiste isikute tervist, olles nakatunud Maailma Tervishoiuorganisatsiooni määratletud haigusesse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku suhtes ei või kohaldada sissesõidukeeldu põhjusel, et ta ohustab avalikku korda, kui nimetatud isik on elamisõiguse alusel Eestis püsivalt elanud viimased kümme aastat järjest või kui ta on alaealine ja sissesõidukeelu kohaldamine ei ole alaealise huvides põhjendatud.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku suhtes ei või kohaldada sissesõidukeeldu põhjusel, et ta ohustab teiste isikute tervist, olles nakatunud Maailma Tervishoiuorganisatsiooni määratletud haigusesse, kui nimetatud isik on Eestis viibinud kauem kui kolm kuud.

(4) Kui Eestis elamisõiguse alusel elava Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku ning nende perekonnaliikmetega seotud asjaolud nõuavad nimetatud isiku viivitamatut Eestist väljasaatmist, kohaldatakse nimetatud isiku suhtes sissesõidukeeldu.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 30. Sissesõidukeelu mittekohaldamine

Sissesõidukeeldu ei kohaldata:

1) alla 13-aastase välismaalase suhtes;

2) Eesti rahvusest välismaalase suhtes;

3) välismaalase suhtes, kelle taotlus varjupaiga saamiseks Eestis on võetud menetlusse või kellele on antud varjupaik Eestis.

§ 30¹. Sissesõidukeelu kohaldamise erisused

(1) Sissesõidukeelu kohaldamisel ja sellest tulenevalt viibimisaluse kehtetuks tunnistamisel või elamisõiguse lõpetamisel ei pea andma välismaalasele võimalust vastuväidete ja arvamuse esitamiseks.

(2) Kui välismaalane viibib Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel ja tal on Eestis registreeritud elukoht, antakse talle võimalus vastuväidete esitamiseks sissesõidukeelu kohaldamise korral ja elamisloa kehtetuks tunnistamisel või elamisõiguse lõpetamisel.

(3) Sissesõidukeelu kohaldamist ei põhjendata.

(4) Sissesõidukeelu kohaldamise ajal Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel viibiva välismaalase suhtes sissesõidukeelu kohaldamist põhjendatakse ulatuses, mis ei ole vastuolus riigi julgeoleku tagamise vajadusega. [RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 31. Sissesõidukeelu kohaldamise otsustamine

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

(1) Sissesõidukeelu kohaldamise otsustab siseminister või tema poolt volitatud Siseministeeriumi kõrgem ametnik põhjendamatu viivitusega.

(2) [Kehtetu – RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

(3) Sissesõidukeelu kohaldamise otsustamisel ja sissesõidukeelu kehtivusaja määramisel arvestatakse kogumis järgmisi asjaolusid:

- 1) välismaalase Eestis seadusliku viibimise kestus;
- 2) välismaalase vanus;
- 3) välismaalase tervises seisund;
- 4) välismaalase isiklikud, majanduslikud ja muud sidemed Eestiga, mis väärivad kaitsmist;
- 5) sissesõidukeelu kohaldamise tagajärjed välismaalase perekonnaliikmetele;
- 6) välismaalase sotsiaalne ja kultuuriline integratsioon;
- 7) välismaalase sidemed päritoluriigiga;
- 8) sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olevad asjaolud;
- 9) muud asjassepuutuvad kaalutlused.

(4)–(5)

[Kehtetud – RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 31¹. Ettepanek sissesõidukeelu kohaldamiseks

(1) Sissesõidukeelu kohaldamiseks võib siseministrile ettepaneku teha valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav riigiasutus.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettepanek peab sisaldama sissesõidukeelu kohaldamise alust, põhjust ja käesoleva seaduse § 31 lõikes 3 toodud asjaolusid. Ettepanekule lisatakse võimaluse korral nimetatud asjaolusid tõendavad dokumendid.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 31². Daktüloskopeerimine ja DNA proovide võtmine

(1) Kodakondsus- ja migratsiooniametnik, piirivalveametnik või politseiametnik võib teostada välismaalase, kelle suhtes on kohaldatud sissesõidukeeldu, daktüloskopeerimise ning temalt DNA proovide võtmise, kui teisiti ei ole võimalik isikut tuvastada.

(2) Välismaalase suhtes, kes keeldub daktüloskopeerimisest või DNA proovide andmisest, võidakse kohaldada sundi.

(3) Daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja DNA proovide tulemusel saadud andmed kantakse riiklikusse DNA registrisse.

[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006; 1. 03. 2006]

§ 32. Sissesõidukeelu kehtivusaja muutmine

(1) Siseminister või tema poolt volitatud Siseministeeriumi kõrgem ametnik tunnistab kehtetuks või lühendab sissesõidukeelu kehtivusaega välismaalase põhjendatud taotluse alusel või valitsusasutuse või valitsusasutuse hallatava riigiasutuse põhjendatud ettepanekul, kui sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olevad asjaolud on muutunud või ära langenud, samuti humaansetel kaalutlustel, kui sellega ei ohustata riigi julgeolekut ega avalikku korda.

(2) Siseminister või tema poolt volitatud Siseministeeriumi kõrgem ametnik võib valitsusasutuse või valitsusasutuse hallatava riigiasutuse algatusel pikendada sissesõidukeelu kehtivusaega või asendada tähtajalise sissesõidukeelu alaliseks, kui välismaalase suhtes ilmnevad täiendavad käesoleva seaduse § 29 lõikes 1

sätetatud sissesõidukeelu kohaldamise alused. Kehtivusaja pikendamisel või tähtajalise sissesõidukeelu alaliseks asendamisel kohaldatakse käesoleva seaduse § 31 lõikes 3 sätestatud.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 31¹. Sissesõidukeelu kehtivusaja peatamine

Siseminister või tema poolt volitatud Siseministeeriumi kõrgem ametnik võib valitsusasutuse, valitsusasutuse hallatava riigiasutuse või kohtu ettepanekul peatada sissesõidukeelu kehtivuse määratud ajaks, kui välismaalase lühiajaline Eestisse saabumine ja Eestis viibimine on vältimatult vajalik.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 33. Sissesõidukeeldude register

(1) Välismaalaste kohta, kelle suhtes kehtib sissesõidukeeld, peetakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras sissesõidukeeldude riiklikku registrit.

(2) Haldusorgan võib kasutada sissesõidukeeldude registri ja selle arhiivi andmeid seadusega pandud ülesannete täitmiseks.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 33¹. Seadusest ja kohtuotsusest tulenev sissesõidukeeld

(1) Seadusest või kohtuotsusest tulenevat sissesõidukeeldu kohaldatakse andmete kandmise teel sissesõidukeeldude riiklikusse registrisse.

(2) Seadusest või kohtuotsusest tuleneval sissesõidukeelul on käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud õiguslikud tagajärjed.

(3) Välismaalase suhtes, kes on Eestist välja saadetud, kohaldatakse seadusest tulenevat sissesõidukeeldu kümneks aastaks väljasaatmise päevast arvates.

(4) Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (RT I 2002, 105, 612; 2004, 2, 7) § 3 lõike 1 punktis 1 nimetatud juhul kohaldatakse seadusest tulenevat sissesõidukeeldu Vabariigi Valitsuse vastavas otsuses nimetatud isikute suhtes ja määratud kehtivusajaga.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 33². Sissesõidukeelu kohaldamise, sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise, sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamise ja sissesõidukeelu peatamise teatavaks tegemine

(1) Sissesõidukeelu kohaldamine ja selle kehtivusaeg, sissesõidukeelu kehtivusaja muutmine, sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamine ja sissesõidukeelu peatamine loetakse välismaalasele teatavaks tehtuks vastava teabe avaldamisega Siseministeeriumi veebilehel.

(2) Veebilehel avaldatakse välismaalase nimi, sünniaeg või isikukood ja kodakondsus, kui need andmed on teada.

(3) Sissesõidukeelu kohaldamine, sissesõidukeelu kehtivusaja muutmine, sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamine ja sissesõidukeelu peatamine tehakse välismaalasele kirjalikult teatavaks välismaalase algatusel.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 33³. Sissesõidukeelu kohaldamise ja sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise vaidlustamine

(1) Sissesõidukeelu kohaldamise ja sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise võib vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul nende teatavaks tegemise päevast arvates.

(2) Sissesõidukeelu kohaldamise või sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise vaidlustamine ei lükka väljasaatmist kohtumenetluse ajaks edasi.

(3) Pärast sissesõidukeelu kohaldamise vaidlustamise tähtaja möödumist ei saa väljasaatmise, viibimisaluse andmisest või pikendamisest keeldumise või viibimisaluse kehtetuks tunnistamise vaidlustamisel tugineda sissesõidukeelu kohaldamise õigusvastasusele.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 33⁴. Sissesõidukeelu kohaldamisega seotud teabe avalikkus

(1) Käesoleva seaduse § 33² lõikes 1 nimetatuta teave sissesõidukeelu kohaldamise kohta ei ole avalik.

(2) Siseminister võib käesoleva seaduse § 33² lõikes 1 nimetatud teabe tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks, kui see on vajalik avaliku korra, ühiskondliku turvalisuse või riigi julgeoleku tagamiseks.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

6. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 34. Sissesõidukeelu kohaldamine välismaalasele, kelle sissesõit Eestisse on enne käesoleva seaduse jõustumist tõkestatud

Välismaalase suhtes, kelle sissesõit Eestisse on enne käesoleva seaduse jõustumist tõkestatud, kohaldatakse sissesõidukeeldu vastavalt käesoleva seaduse 5. peatükile.

§ 34¹. [Kehtetu – RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 34². Sunniraha rakendamine

Käesolevas seaduses ettenähtud sunniraha rakendatakse alates 2002. aasta 1. jaanuarist.

§ 35–36. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 37. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 1999. aasta 1. aprillil.

¹Nõukogu direktiiv 2003/110/EÜ abi kohta läbisõidu puhul seoses väljasaatmisega õhuteed pidi (ELT L 321, 6.12.2003, lk 26–31)
[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]